

EESTI TEATRI- JA DRAAMA-
HARIDUSE SELTS

IDEA päeva sõnum 2024

Maailm muutub kiiresti ja oleme vastu võtmas uut ajastut, teadvustades neid riske, ohte ja ka edusamme, mida see kõik kaasa toob. Üht sellist väljakutset arutasime ülemaailmsel kunstihariduse WAAE tippkohtumisel Ateenas, just kuu aega tagasi, tegime seda draama/teatrihariduse töörühmas koos UNESCO esindaja Ke Lengiga ja küsimus oli digitehnoloogiate ja tehisintellekti vastutustundlikust kasutamisest draamahariduses. Kuna kohal oli palju noorema põlvkonna draama/teatri- ja hariduseksperte, oli lihtne leida arutelule moderaatorit ja ka protokollijat. Tahaksin siin tsiteerida lõike sellest üksikasjalikust ja sisukast raportist.

Kreeka doktorikandidaadi Dimitrios Chatzitheodosiou esimene tsitaat viitab tehisintellekti kasutamise positiivsele poolele meie valdkonnas:

“AI võib avardada draama loomingulist võimekust, luues erinevaid narratiive, hõlbustades personaalseid õpikogemusi ja võimaldades kaasavat osalemist. Näiteks AI toega programm aitab draamaharjutusi erineva võimekusega õpilastele kohandada, muutes need erinevatele vajadustele ja intellektuaalsetele võimekustele vastavaks, et kõigil õppijatel oleks võimalik end loominguliselt ja mõtestatult väljendada. Dramatiseerijatel aitavad AI-põhised jutuvestmise tööriistad hõlpsalt luua kultuuriliselt nüansseeritud lugusid, milles respektieritakse eripäraseid vaatepunkte ja kogukondlikke traditsioone.”

Siin on teine tsitaat raportist, mis vastab Ke Lengi küsimusele tehisintellekti kasutamise kohta:

“Ometi on oluline, et AI-süsteemid säilitaksid austuse inimese loomingulisuse suhtes, et need toimiksid pigem koostööpartnerina, mitte asendusainena. AI peaks draamahariduses aitama õpetajatel ja animaatoritel interaktiivset keskkonda luua, selle asemel, et võtta üle kogu inimsuhtlus, mis on teatrikunsti keskmes. Eesmärk on ikkagi inimese loovust, dialoogi ja mõistmist arendada, mitte inimväljenduse asendamine pelga algoritmiga. Draamaharidusliku praktika sisu on ju füüsiline kohalolek ja kehaline kontakt. Pigem tundub, et meie ülesanne on hoida seda elavat, hingavat kunstihariduse vormi, mis saab teoks ühises ruumis, kus ideede vahetus, väljendus, energia, mõtted ja teod sünnivad reaalselt,”

nii et et draamast saaks tõrvik, mis viib inimkonda edasi ja ka täiuslikem vorm inimlikkuse hoidmiseks.”

Draamaõpetus on võimas ja muutust toov teekond empaatia arendamiseks, ideede jagamiseks, solidaarsuse ja rahu kasvatamiseks. Need inimlikud põhiomadused sünnivad harjutades, õpetades ja õppides läbi elu, ent ainuüksi meie elava interaktsiooni kaudu. Meie koosloome tulemused on alati üllatavad ja murrangulised. Kuid protsess ja teekond on veel olulisemad, kuna need arendavad meid ennast ja muudavad jäädavalt. On tarvis endale aru anda, et meie roll draamaõpetajana, õpetajana, pedagoogidena ja teadlastena on tähelepanelikult jälgida tehisintellekti rakendamist draamas, teatris ja hariduses. Et kaitsta inimese osalemist ja hoida silm peal nendel arengutel.

Peame olema tänulikud, et saime 2024. aastal elavalt koguneda Abu Dhabi UNESCO konverentsile, IDEA Pekingi kongressile nagu ka WAAE tippkohtumisele nüüd oktoobris. 2025. aastal ootavad meid ees IDEA soovitud konverentsid - märtsis Ateenas ja juulis Singapuris. Mitte miski ei saa asendada elavaid kohtumisi, inspiratsiooni ja valgustust, mida sellistelt sündmustelt saame. Inimlik puudutus, sõprade embus ja näost näkku vestlused! Kuigi tehnoloogia hõlbustab meie koosolekuid veebi kaudu, on oluline saada kokku jagatud ruumis. Püüame neid kokkupuute punkte luua ja omavahel silmast-silma, suust-suhu suhelda.

Andes aru, et tänane maailm on ettearvamatu ja turbulentne, oleme otsustanud pühendada tänavuse IDEA päeva rahule ja leppimisele draamahariduse kaudu, tõestades ikka ja jälle, et draama/teatriharidus võib aidata kaasa harmoonilise maailma loomisele. Vaatamata kõigele on IDEA päev tähistamise aeg. Tähistame koos meie töö olulisust. Olgem uhked kõige selle väärtusliku üle, mida meie maailmale loome ja paljudele lastele, noortele ning igas eas inimestele, kellega me koos töötame ja keda me inspireerime, anname, et muuta, tervendada ja ehitada rahulikumat ja empaatilisemat maailma.

Sanja Krsmanović Tasić, IDEA president

Tik Katrin Nielsen